

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1373-04>. (Дата звернення 02.11.2020 р.).

4. Мотлях О.І. Ефективність використання поліграфа у розслідуванні нерозкритих злочинів минулих років. Порівняльно-аналітичне право: зб. наук.-практ. матеріалів. 2015. С. 206–209.

5. Половникова Ж.Ю. Применение полиграфа в системе МВД Украины. URL: <http://www.poligraph.com.ua/crimpol/article2.htm>.

Усаткін Денис Геннадійович,
аспірант кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУТНІСТЬ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГРУПОВОГО ПОРУШЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Криміналістична характеристики є відносно новою складовою методики розслідування кримінальних правопорушень. Тому до цього часу існує ряд суперечностей з приводу її сутності, поняття та структури. В той же час, при розслідуванні групового порушення громадського порядку досліджувана наукова категорія буде мати певні особливості.

Як було зазначено, єдиного твердження стосовно сутності криміналістичної характеристики у науковців немає. Наприклад, А. В. Старушкевич формулює її як засновану на практиці правоохоронних органів та криміналістичних досліджень модель системи зведених відомостей про криміналістично значущі ознаки виду, групи або конкретного злочину, яка має на меті оптимізацію процесу розслідування злочинів. І, в свою чергу формулюючи зазначене поняття, автор визначав криміналістичну характеристику як модель системи зведених відомостей про криміналістично значимі ознаки виду, групи або конкретного злочину [4, с. 9]. Інші вчені-криміналісти в цьому розрізі визначають, що завданням методики розслідування окремих видів злочинів озброєння слідчих необхідним для їх професійної діяльності науково-методичним комплексом знань та навичок з розкриття, розслідування та попередження окремих видів злочинів у різних слідчих ситуаціях, що виникають у процесі здійснення такої діяльності [5, с. 141]. Тобто формування криміналістичної характеристики в певній мірі забезпечує розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

Обов'язково необхідно звернутися до праці Л. О. Сергєєва, який одним з перших досліджував вказану наукову категорію. Автор, аналізуючи питання методики розслідування розкрадань майна у сфері будівництва, звернув увагу і підкреслив виключно важливе значення для розслідування знань про способи вчинення розкрадань; умови, в яких вони вчиняються і особливості обстановки; особливості

безпосереднього об'єкту посягання; особливості суб'єкту і суб'єктивної сторони злочинів; зв'язок розкрадань з іншими злочинами і діями, що не тягнуть кримінального покарання; взаємозв'язки між названими групами обставин [3, с. 4–5].

Продовжуючи мову про криміналістичну характеристику наведемо позицію О. Н. Колесніченка та В. Є. Коновалової, які акцентували увагу на тому, що, по-перше, криміналістична характеристика – це відомості про криміналістично значущі ознаки злочинів певного виду. По-друге, це система відомостей, яка спирається на структуру складу злочину (кримінальне право) та відповідну структуру предмету доказування (кримінально-процесуальне право). По-третє, це система відомостей, яка включає дані про закономірні зв'язки статистичного характеру між ознаками злочинів певного виду. По-четверте, це система відомостей, яка слугує побудові і перевірці слідчих версій. Саме з урахуванням цих положень вченими було сформульовано визначення поняття криміналістичної характеристики як системи відомостей (інформації) про криміналістично значущі ознаки злочинів певного виду, яка відбиває закономірні зв'язки між ними і слугує побудові і перевірці слідчих версій в розслідуванні конкретних злочинів [2, с. 16–20].

Цікавою зі сторони практичної діяльності є думка Є. П. Іщенка, який наголошує на тому, що, працюючи по конкретній кримінальній справі, слідчий нерідко зустрічається з труднощами в з'ясуванні криміналістичних особливостей того або іншого виду чи групи злочинів, а також у виборі оптимальних підходів до їхнього розкриття і розслідування. Іншими словами, йому необхідна, образно кажучи, криміналістична матриця розслідування, наклавши яку на сформовану (або вихідну) слідчу ситуацію, він міг би чітко зорієнтуватися, що і як йому слід зробити для встановлення і викриття винних осіб і виправдання невинних, якщо вони через обставини, що склалися, виявилися під підозрою [1, с. 120–121].

Підводячи підсумок зазначимо, криміналістична характеристика групового порушення громадського порядку є важливою складовою методики його розслідування. Побудова дієвої криміналістичної характеристики забезпечить більш ефективний початковий етап розслідування в розрізі висунення слідчих версій та в цілому планування розслідування.

Список використаних джерел

1. Ищенко Е.П. Проблемы криминалистической характеристики преступлений. 50 лет в криминалистике. К 80-летию со дня рождения Р.С. Белкина: матер. межд. науч. конф. Воронеж: Воронеж. гос. ун-т, 2002. С. 120–121.
2. Колесніченко А.Н., Коновалова В.Е. Криминалістична характеристика преступлений: учеб. пособие. Харьков: Юрид. ин-т, 1985. 93 с.

3. Сергеев Л.А. Расследование и предупреждение хищений, совершаемых при производстве строительных работ: автореферат дисс... кандидата юрид. наук: 12.00.09. М., 1966. 24 с.

4. Старушкевич А.В. Криміналістична характеристика злочинів: навч. посібник. К., 1997. 44 с.

5. Яблоков Н.П., Головин А.Ю. Криминалистика: природа и система. М.: Юристь, 2005. 174 с.

Фазан Вікторія Миколаївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 3 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: Антонюк П. Є.,

професор кафедри криміналістики
та судової медицини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

РОЗУМІННЯ ТРАСОЛОГІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ НАУКИ

Вчинення кримінальних правопорушень супроводжується певними змінами у навколишньому матеріальному середовищі. Такі зміни прийнято називати слідами кримінального правопорушення. Слід являє собою відображення кримінально протиправних дій, окремих елементів механізму кримінально протиправного діяння.

Кваліфіковане дослідження матеріальних слідів, залишених в результаті кримінального правопорушення, дозволяє отримати фактичні дані не лише про саму подію правопорушення й тим самим встановити її механізм, а й ідентифікувати осіб, що вчинили кримінально протиправні дії.

Одним із способів отримання фактичних даних про подію правопорушення із матеріального середовища є проведення судових експертиз матеріальних об'єктів (слідів), залишених в результаті вчинення кримінально протиправної діяльності.

У широкому розумінні, слід – це результат будь-якої матеріальної зміни первинної обстановки внаслідок учинення кримінального правопорушення: матеріально-фіксований вплив одного об'єкта на інший; поява чи зникнення тих чи інших предметів, порушення первинного положення, місцезнаходження, стану різних об'єктів (наприклад, загублені особою на місці події власні речі, уламки розбитого віконного скла).

Механізм слідоутворення – це система компонентів процесу утворення слідів. Такий механізм може бути різним: слідоутворення може здійснюватися в результаті фізичних, хімічних, біологічних та інших процесів.

Матеріально-фіксовані сліди виникають у результаті механічної контактної взаємодії двох об'єктів: один об'єкт утворює слід (той,